

Međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda trgovina na veliko

Pogledić, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:907956>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-25**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija i financije

PETRA POGLEDIĆ

MEĐUOVISNOST POREZA NA DOBIT I POSLOVNIH
RASHODA TRGOVINA NA VELIKO

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

MEĐUOVISNOST POREZA NA DOBIT I POSLOVNIH
RASHODA TRGOVINA NA VELIKO

Mentorica:
dr. sc. Maja Buljat, v. pred.

Studentica:
Petra Pogledić

Naziv kolegija:
PODUZETNIČKO RAČUNOVODSTVO

JMBAG studenta:
0067488860

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
1.1 PREDMET, CILJ I SVRHA RADA.....	3
1.2 IZVOR PODATAKA	3
1.3 KOMPOZICIJA ZAVRŠNOG RADA	3
2. RAČUNOVODSTVO POREZA NA DOBIT	5
2.1 OSNOVE POREZNE PISMENOSTI.....	9
2.2 STALNE I PRIVREMENE RAZLIKE	11
2.3 FINANCIJSKI UČINAK.....	13
3. RASHDI POSLOVANJA.....	15
3.1 MATERIJALNI TROŠKOVI	15
3.2 TROŠKOVI OSOBLJA.....	17
3.3 AMORTIZACIJA.....	22
4. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASHODA	26
4.1 DEFINICIJA POSLOVNIH RASHODA	27
4.2 PRIZNAVANJE I MJERENJE RASHODA	27
4.3 POSLOVNI RASHODI TRGOVINA	28
4.4 FINANCIJSKI RASHODI	28
5. MEĐUOVISNOT POREZA NA DOBIT I POSLOVNIH RSHODA	29
6. ZAKLJUČAK	35
7. IZJAVA AUTORA	36
8. POPIS LITERATURE.....	37
8.1 INTERNETSKI IZVORI	37
9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	39
ŽIVOTOPIS.....	40

SAŽETAK

Završni rad na temu Međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda trgovina na veliko razrađuje pojmove porez na dobit te poslovne rashode. Prvi dio objašnjava porez, njegov nastanak kroz povijest te koji je trenutno na snazi važeći porez na dobit. Drugi dio objašnjava rashode i to materijalne troškove, troškove osoblja te amortizaciju. Trećim dijelom se definiraju poslovni rashodi, njihovo mjerenje i priznavanje te kakvi su to poslovni rashodi trgovina. Na kraju se govori kakvu ovisnost imaju porez na dobit i poslovni rashodi trgovina na veliko.

Ključne riječi: Porez, rashod, porez na dobit, poslovni rashodi

ABSTRACT

The final thesis titled the Interdependence of Wholesale Corporate Income Tax and Business Expenditure elaborates the concepts of corporate income tax and business expenditure. The first part explains the tax, its formation throughout history and the currently valid income tax. The second part explains expenditure, namely material costs, personnel costs and depreciation. The third part defines business expenditure, its measurement and recognition, and types of wholesale business expenditures. Finally, the thesis explains the type of interdependence these is between corporate income tax and business expenditure in wholesale.

Key words: Tax, expenditure, corporate income tax, business expenditure

1. UVOD

1.1 PREDMET, CILJ I SVRHA RADA

Predmet završnog rada su poslovni rashodi i porez na dobit trgovina na veliko u razdoblju od 2010. do 2020. godine. Pod poslovne rashode koji terete trgovine na veliko koje ću pobliže objasniti su amortizacija, plaće osoblja i te materijalni troškovi.

Cilj rada je objasniti međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda trgovina na veliko u razdoblju od 2010. godine do 2020. godine koristeći službene podatke iz FINE kao i Zakon o porezu na dobit. Porez na dobit je dio poreza koji su trgovačka društva obvezna davati državi te je on također drugi po redu važan izravni porez. Svrha poreza je davanje prikupljenih novčanih sredstva koja idu u proračun te se na taj način financiraju javne potrebe. Trenutne stope poreza na dobit u Republici Hrvatskoj od 01.01.2023. godine iznosi 10% za ostvareni prihodi do 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna) te 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi veći od 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna).

Svrha rada je istraživanje koje se temelji na postavljenoj hipotezi, a ona glasi da postoji međuovisnost poreza na dobit i rashoda poduzeća.

1.2 IZVOR PODATAKA

Za završni rad koristila se metoda statističke povezanosti (korelacija) te Pearsonov koeficijent korelacije. Podaci o varijablama koji su se koristili za testiranje postavljene hipoteze dobiveni su od Financijske agencije (FINA) i Zakoni o porezu na dobit.

1.3 KOMPOZICIJA ZAVRŠNOG RADA

Završni rad se sastoji od pet poglavlja. U uvodnom poglavlju prikazani su predmet i cilj završnog rada te izvori podataka kao i struktura rada. U drugom poglavlju se govori o porezu na dobit u Republici Hrvatskoj kroz povijest te koja je danas stopa

poreza na snazi kao i o poreznoj pismenosti te financijskim učincima. U trećem poglavlju je objašnjen pojam rashodi poslovanja te njegova podjela po prirodnim vrstama. Također su detaljnije objašnjeni materijalni troškovi, troškovi osoblja te amortizacija. Četvrto poglavlje govori o računovodstvu evidentiranja rashoda. Tu se pobliže objašnjavaju pojmovi poslovni i financijski rashod te kako se oni mjere i priznaju. Peto poglavlje obuhvaća zaključke koji se odnose na međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda. Istraživanje koje se temelji na postavljenoj hipotezi, a ona glasi da postoji međuovisnost poreza na dobit i rashoda poduzeća.

2. RAČUNOVODSTVO POREZA NA DOBIT

Porez je vjerojatno najvažniji pokretač povijesti i vjerojatno zaslužuje više pažnje i razumijevanja od mnogih drugih prilično krhkih i slabih teorija povijesti. Poreze ljudi zbog svoje prirode i složenosti vrlo slabo razumiju i zato im oporezivanje treba na razumljiv način objasniti kao i karakteristike cjelokupnog poreznog sustava i pojedinih poreznih oblika, što je od velike važnosti kako bi građani lakše ispunjavali svoje porezne obveze. Kao jedan od načina prikupljanja novca za podmirenje socijalnih potreba, malo je potrebno podsjećati na važnost poreza u socijalnoj politici.

Prema Jelčiću (2001), obilježje poreza u općem smislu smatra se:

- Porezni obveznici su prisiljeni plaćati odnosno ispunjavati svoju poreznu obvezu, jer će ih u protivnom fiskalna vlast prisiliti
- porez se plaća kada svi ispunjavaju uvjete propisane zakonom i svi su "potencijalni" obveznici poreza
- davanje prikupljenih novčanih sredstva koja idu u proračun te se na taj način financiraju javne potrebe.

Porez na dobit je dio poreza koji su trgovačka društva obvezna davati državi te je on također drugi po redu važan izravni porez. Pojavio se pojavom društva kapitala sredinom 19. stoljeća, a uveden je u 20. stoljeću te se on još smatra i "proizvodom" 20. stoljeća.

Porez na dobit je uveden u porezne sustave suvremenih zemalja te je jedan od oblika izravnog oporezivanja koji je reguliran Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom o porezu na dobit.

Porez na dobit je porez koji plaćaju trgovačka društva na ostvarenu dobit, a ona se još naziva i porezna osnovica te ona označava razliku između prihoda i rashoda poduzeća. U inozemstvu se ovakav porez obično naziva porez na dohodak trgovačkih društva.

Postoje četiri elementa koji određuju karakter poreza na dobit, a to su:

- porezni obveznik,
- porezna osnovica,
- porezna olakšica te
- porezna stopa.

Zakon o porezu na dobit u Republici Hrvatskoj je zakon koji regulira oporezivanje dobiti pravnih osoba u Hrvatskoj.

Prema tom zakonu, pravne osobe kao što su dionička društva, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, zadruge, udruge i druge organizacije koje ostvaruju dobit na području Republike Hrvatske dužne su platiti porez na dobit.

Stopa poreza na dobit u Republici Hrvatskoj od 01.01.2023. godine (NN / 2023. godina, 114/2022) iznosi 10% ako je u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna) te 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi veći od 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna).

Važno je napomenuti da su pojedine pravne osobe, poput neprofitnih organizacija, oslobođene plaćanja poreza na dobit. Također, postoje i neke druge olakšice i poticaji za određene sektore i djelatnosti, što se također regulira Zakonom o porezu na dobit. Posebne olakšice se odnose na one poduzetnike koji svoju poslovnu djelatnost obavljaju na području državne skrbi te na području grada Vukovara, za poticanje ulaganja i poticanje zapošljavanja, za korisnike slobodnih zona, za zapošljavanje osoba s invaliditetom te za istraživanja, razvoj i školovanje te stručno usavršavanje zaposlenika.

Porezna stopa označava dio porezne osnovice i iznosa poreza koji je izračunat.

Porezna stopa uvedena je početkom 1994. godine kada je počela porezna reforma u Republici Hrvatskoj. Mijenjana je i nadopunjavana te je zamijenjena novim Zakonom o porezu na dobit (NN / 2023. godina, 114/2022) 1. siječnja 2023. godine kada je Republika Hrvatska uvela euro kao službenu valutu.

Porez na dobit kao što sam i prije rekla uveden je 1994. godine i on je iznosio 25%. Kasnije se taj isti porez promijenio 1996. godine te je od tada pa sve do kraja 2000. godine iznosio 35%.

Nova stopa poreza na dobit je izmijenjena 01. siječnja 2001. godine te ona tada iznosi 20%. Od 1. siječnja 2005. godine uvodi se promjena u Zakonu o porezu na dobit (NN / 2004. godina, 177/2004) čiji je cilj bio porezni sustav Republike Hrvatske približiti poreznom sustavu Europske unije.

Značajnija promjena poreza na dobit nastupila je godine 2017. kada je Republika Hrvatska uvela izmjene Zakona o porezu na dobit (NN / 2016. godina, 115/2016). Nova stopa poreza na dobit iznosi 12% za poduzetnike koji ostvaruju prihode do 3.000.000,00 kuna i 18% za one koji ostvaruju prihod jednak ili veći od 3.000.000,01 kuna.

1. siječnja 2020. godine opet dolazi do promjene u Zakonu o porezu na dobit (NN/ 2019. godina, 121/2019) gdje se na iznos od 10% granica sa 3.000.000,00 kuna podiže se na 7.500.000,00 kuna, a trgovačka društva čiji će prihodi biti veći od 7.500.001,00 kuna postaju obveznici poreza na dobit od 18%.

2021. godine također se mijenjaju iznosi poreza na dobit i to tako da se porez na dobit od 10% plaća na ostvareni prihodi od 7,5 milijuna kuna, a 18% ako je u razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7,5 milijuna kuna i jedne lipe.

Zadnja promjena je stupila na snagu 01.01.2023. godine kada je Republika Hrvatska uvela euro kao službenu valutu te su se tada mijenjali iznosi koji su do tada bili u kunama u euro po službenom tečaju od 7,53450 dok su porezne stope ostale iste.

Tablica 1. - Stope poreza na dobit trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u Republici Hrvatskoj

STOPA POREZA NA DOBIT U REPUBLICI HRVATSKOJ	
12% na ostvareni prihod do 3.000.000,00 kuna 18% na ostvareni prihod jednak ili veći od 3.000.000,01 kuna	2017. – 2020. GODINA
12% - ostvareni prihodi od 7,5 milijuna kuna 18% - razdoblju ostvarenih prihodi jednaki ili veći od 7,5 milijuna kuna i jedne lipe	2020. GODINA
10% - ostvareni prihodi od 7,5 milijuna kuna 18% - razdoblju ostvarenih prihodi jednaki ili veći od 7,5 milijuna kuna i jedne lipe	2021. – 2022. GODINA
10% - ostvareni prihodi do 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna) 18% - ostvareni prihodi veći od 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna)	2023. GODINA

Izvor: obrada autora

U tablici 1 iskazane su stope poreza na dobit od 2017. godine pa sve do 2023. godine kada je Republika Hrvatska uvela euro kao službenu valutu.

Tablica 2. - Shema poreza na dobit trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine

GODINA	POREZ NA DOBIT
2010.	742.068.170
2011.	750.828.921
2012.	546.931.036
2013.	580.200.626
2014.	648.917.560
2015.	806.385.637
2016.	928.427.514
2017.	898.557.997
2018.	1.069.034.467
2019.	1.168.657.055
2020.	1.094.758.714

Izvor: FINA

Iz gore navedene tablice broj 2 proizlazi da su trgovine na veliko sve više plaćale porez na dobit do krize 2012. godine gdje je vidljiv pad plaćanja poreza na dobit. Blago povećanje je bilo od 2014. godine, do, šta možemo vidjeti 2017. opet dolazi do malog pada, da bi se od 2018. godine porez na dobit povećao. U 2020. godine se opet vidi blagi pad što možemo zaključiti da ima za posljedicu promjenu poreza na dobit, odnosno dizanje granice plaćanja poreza na dobit.

2.1 OSNOVE POREZNE PISMENOSTI

Porezna pismenost može se definirati kao porezno znanje i vještina (kao što je sposobnost popunjavanja poreznih prijava i samostalnog obračuna poreza na dohodak) potrebne da bi pojedinac mogao podmirivati sve porezne obveze i ostvarivati sva svoja prava (Šimurina, 2018.).

Porezna pismenost se odnosi na razumijevanje poreznih zakona i propisa te pravilnu primjenu poreznih pravila. To uključuje sposobnost razumijevanja poreznih obveza,

rokova za plaćanje poreza i prijave poreznih prijava kao i razumijevanje mogućnosti poreznih olakšica i povrata poreza.

Porezna pismenost također uključuje sposobnost prepoznavanja i izbjegavanja poreznih prijevara ili nezakonitih aktivnosti koje bi mogle dovesti do kaznenog progona. Na primjer, nepravilno iskazivanje prihoda kao i lažno prikazivanje troškova ili nepravilno korištenje poreznih olakšica mogu dovesti do ozbiljnih poreznih i pravnih posljedica.

Dobra porezna pismenost također može pomoći pojedincima i poslovnim subjektima da iskoriste porezne olakšice i uštede novac na porezima. To uključuje razumijevanje poreznih pravila i propisa koji se primjenjuju na određene transakcije ili aktivnosti, kao i korištenje pravih poreznih formi i prijava.

U današnjem svijetu, u kojem se porezni propisi i zakoni neprestano mijenjaju, važno je imati dobru poreznu pismenost kako bi se pravilno primjenjivali porezni propisi te da se izbjegnu porezne kazne i sankcije. Stoga je važno redovito pratiti promjene u poreznim zakonima i propisima, te se savjetovati s poreznim stručnjacima kako bi se osiguralo da se pravilno primjenjuju porezni propisi.

Porezna pismenost je ključna ne samo za poslovne subjekte i pojedince koji imaju složene porezne situacije, već i za sve ostale koji se suočavaju s poreznim obvezama. To uključuje prijave poreza na dohodak, poreza na dobit, poreza na nekretnine, poreza na dodanu vrijednost i ostale vrste poreza.

Dobra porezna pismenost može pomoći pojedincima i poslovnim subjektima da iskoriste različite vrste poreznih olakšica, kao što su osobni odbici, olakšice za djecu, olakšice za ulaganja u različite sektore, olakšice za obrazovanje i sl. Uz to, porezna pismenost može pomoći u prepoznavanju poreznih rizika i izbjegavanju nepravilnosti u prijavljivanju poreza.

U konačnici, dobra porezna pismenost može pomoći pojedincima i poslovnim subjektima da iskoriste porezne olakšice i smanje porezne obveze, dok istovremeno izbjegavaju porezne kazne i nezakonite aktivnosti koje mogu dovesti do ozbiljnih pravnih posljedica.

Glavni dio poreznog tereta poreza koji se primjenjuju snose građani odnosno fizičke osobe koje se onda gledaju kao porezni obveznici. Poduzeća ukupne troškove procesa poslovanja uključuju u cijenu robe ili proizvoda te je tada vidljivo da dio tereta snose potrošači kao porezni obveznici. Najviše je to vidljivo na primjeru košarice dobara. Naime stopa poreza na dodanu vrijednost (PDV) u RH iznosi 25% te u slučaju povećanja PDV-a građani će za istu košaricu morati izdvojiti više novaca.

2.2 STALNE I PRIVREMENE RAZLIKE

Prema Zakonu o porezu na dobit i odredbama Zakona o računovodstvu propisan je način utvrđivanja porezne osnovice, a to je da je pravni okvir za određivanje porezne osnovice Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja (MSFI) odnosno Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI).

Mali i srednji poduzetnici su prema Zakonu o računovodstvu dužni primjenjivati HSFI dok su veliki poduzetnici obvezi primjenjivati MSFI.

Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja (MSFI), poznati su i kao Međunarodni standardi računovodstva (MSR), su skup računovodstvenih standarda razvijenih od strane Međunarodnog odbora za računovodstvo (IASB). Ovi standardi pružaju zajednički okvir za financijsko izvještavanje. Glavni cilj im je osigurati transparentnost, pouzdanost i usporedivost financijskih izvještaja različitih tvrtki i industrija da budu korisni za korisnike, poput investitora, kreditora i drugih zainteresiranih strana. Takvi standardi pokrivaju mnoge aspekte financijskog izvještavanja, uključujući pravila za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i otkrivanje financijskih informacija u financijskim izvještajima.

Primjena MSFI standarda ima brojne koristi za tvrtke, investitore i druge zainteresirane strane. Među prednostima su poboljšana transparentnost i kvaliteta financijskih izvještaja, usporedivost izvještaja između različitih tvrtki i industrija te poboljšana upravljačka odlučivanja. Također, primjena MSFI standarda može pomoći tvrtkama u povećanju povjerenja investitora što može dovesti do smanjenja troškova kapitala i poboljšanja financijskog položaja tvrtke. Međutim, primjena MSFI standarda

može biti izazovna za neke tvrtke, jer trebaju uložiti u edukaciju zaposlenika, nabavu i implementaciju novih sustava i procesa.

Zakon o porezu na dobit govori da je porezna osnovica računovodstvena dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima, a razlika koja nastaje između prihoda i rashoda može biti uvećana ili umanjena. Ista nastaje kada se ne uključuju svi prihodi te se svi rashodi ne priznaju prilikom utvrđivanja porezne osnovice (Šimurina, 2018.).

Stalne i privremene razlike su dva pojma koji se često koriste u financijskom računovodstvu i odnose se na razlike u vrijednosti imovine ili obveza između dvije financijske godine. Ove razlike se mogu pojaviti iz različitih razloga kao što su promjene u tržišnim uvjetima, promjene u vrijednosti valuta, promjene u metodi obračuna amortizacije i slično.

Stalne razlike su razlike koje nastaju u jednom razdoblju odnosno godini zbog nepotpunog podudaranja između financijskog računovodstva i poreznog računovodstva te se one u budućnosti ne ukidaju. To znači da se na financijskim izvještajima prikazuju stavke koje se ne obračunavaju u poreznom računovodstvu ili obratno. Karakter stalnih razlika može biti pozitivan i negativan. Pozitivan financijski učinak je računovodstveni prihod koji je trajno nepriznat i porezni rashod koji je također nepriznat. Primjer računovodstvenog prihoda je udjel u dobiti i prihod od dividendi dok je primjer od poreznog rashoda trošak za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika. Negativan financijski učinak se dijeli na računovodstveni rashod koji nije priznat te porezni prihod koji također nije priznat. Jedan od primjera računovodstvenog rashoda je svota amortizacije iznad propisanih stopa, a primjer poreznog prihoda koji nije priznat je skrivene isplate dobiti.

S druge strane, privremene razlike su razlike koje nastaju zbog razlika u vremenskom obračunu prihoda i troškova u financijskom i poreznom računovodstvu, a definirane su u Međunarodnom računovodstvenom standardu 12 i u Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja 14 – Vremenska ograničena. Ove razlike su privremene jer se očekuje da će se tijekom vremena izjednačiti.

Postoji podjela u privremenim razlikama te se one dijele na vidljive i nevidljive privremene razlike. U slučaju vidljivih privremenih razlika, računovodstvena dobit jednaka je dobiti utvrđenoj prema ekonomskim načelima, ali različita od oporezivog prihoda. Vidljive prijevremene razlike se dijele na oporezive i odbitne prijevremene razlike. Oporezive privremene razlike su razlike između računovodstvene i porezne vrijednosti neke imovine ili obveze koje će se ispraviti u budućnosti i koje će utjecati na poreznu obvezu ili porezni dug društva.

Na primjer, ako društvo kupi imovinu za 100.000,00 eura, a po poreznim propisima se imovina amortizira prema stopi od 20% godišnje, tada će se u prvoj godini knjigovodstvena vrijednost imovine smanjiti za 20.000,00 eura, dok će porezna vrijednost ostati nepromijenjena. To stvara privremenu razliku između računovodstvene i porezne vrijednosti imovine. U poreznom računovodstvu se amortizacija obračunava brže nego u financijskom računovodstvu, što rezultira manjim poreznim troškovima u trenutku kada se imovina nabavlja. Međutim, tijekom godina amortizacija se izjednačava, što rezultira povećanim poreznim troškovima u kasnijim godinama.

2.3 FINANCIJSKI UČINAK

Poznavanje razlike između trajnih i privremenih razlika ključno je za pripremu financijskih izvještaja i izračuna poreza na dobit. Stalne razlike su važne jer utječu na porezni trošak poduzeća, dok privremene razlike utječu na buduću poreznu obvezu ili prihod tvrtke. Upravljanje trajnim i privremenim razlikama može pomoći tvrtkama da optimiziraju poreznu potrošnju i poboljšaju financijsko izvješćivanje.

Postoji nekoliko načina za upravljanje trajnim i prolaznim razlikama. Jedna od njih je korištenje metode "odgođenog poreza", što znači da se porezna obveza ili prihod ne plaća odmah, već se odgađa za buduće razdoblje. Ova se metoda često koristi kada tvrtka ima negativan porezni trošak jednu godinu, ali pozitivan porezni trošak u budućnosti.

Drugi način upravljanja trajnim i privremenim razlikama je korištenje poreznih olakšica i poticaja koje nudi država. Ove pogodnosti i poticaji mogu smanjiti porezne troškove poduzeća i pomoći mu da poboljša svoj financijski položaj.

U svakom slučaju, važno je da poduzeće na kvalitetan način upravlja svojim trajnim i privremenim razlikama te da ih adekvatno evidentiraju u svojim financijskim izvještajima. To će osigurati da tvrtka ima točna i transparentna financijska izvješća i da se porez na dobit ispravno obračunava.

Razumijevanje ovih razlika važno je za pravilno upravljanje poreznim troškovima vaše tvrtke i izradu točnih financijskih izvješća. Tvrtke bi trebale imati učinkovit sustav za upravljanje trajnim i privremenim razlikama kako bi postigle svoje poslovne ciljeve i poboljšale svoje financijsko izvješćivanje.

3. RASHDI POSLOVANJA

Rashodi poslovanja se odnose na troškove koje poduzeće ima prilikom svoje svakodnevne aktivnosti u cilju ostvarivanja prihoda, a to uključuje sve troškove vezane za proizvodnju, prodaju, marketing, administraciju i druge funkcije poslovanja.

Postoji nekoliko definicija troška u računovodstvenoj literaturi, ali najjednostavnije glasi da trošak predstavlja vrijednost utrošene imovine pomnožene sa cijenom resursa kako bi se proizveo korisni učinak u obliku proizvoda ili usluga.

Troškovi su važni menadžerima jer im pomažu u donošenju poslovnih odluka, a troškovi se dijele prema sljedećim kriterijima:

- Troškovi prema prirodnim vrstama
- Troškovi prema vremenu nastanka
- Troškovi prema funkciji
- Troškovi u financijskim izvještajima

U financijskom računovodstvu troškovi se vode i evidentiraju prema prirodnim vrstama, a troškovi prema prirodnim vrstama se dijeli na:

- Materijalne troškovi
- Trošak osoblja
- Trošak amortizacije
- Ostale troškove

3.1 MATERIJALNI TROŠKOVI

Materijalnim troškovima se smatraju troškovi materijala i sirovina, trošak energije, ambalaže, trošak sitnog inventara, trošak ambalaže te trošak rezervnih dijelova.

Za svaku skupinu materijalnog troška otvara se poseban konto kao što su:

- 400 - Troškovi sirovina i materijala (za proizvodnju dobara i usluga)
- 401 - Materijalni troškovi administracije, uprave i prodaje,
- 403 - Troškovi ambalaže
- 404 - Trošak sitnog inventara, ambalaže i auto guma
- 405 - Rezervni dijelovi i materijal za održavanja
- 406 - Potrošena energija u proizvodnji dobara i usluga
- 407 - Potrošena energija u administraciji, upravi i prodaji
- 409 - Odstupanja od standardnog troška

Trošak sirovine i materijala je u osnovi cijena nabave svih sirovina i materijala potrebnih za izradu proizvoda. Evidentiraju se do visine troškova nabave potrošene količine sirovina i materijala.

Sirovine i materijali na zalihama se vode ili po stvarnom trošku nabave ili po planskom trošku nabave.

Zalihe koje se vode po stvarnom trošku nabave (troškovi sirovine i materijala) utvrđuju se po metodi first in first out, odnosno po FIFO metodi ili po metodi ponderiranog prosječnog troška.

Zalihe sirovina i materijala koje se vode po planskom trošku nabave, iznos utrošak se planira također po planskom trošku nabave samo šta se taj trošak treba korigirati za onaj iznos odstupanja od planskog troška nabave.

U oba slučaja vođenja zaliha dokument koji je važan za knjiženje je izdatnica koju skladištar izdaje na mjesto upotrebe utroška materijala i sirovina.

Tablica 3. - Shema materijalnih troškova trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine

GODINA	MATERIJALNI TROŠKOVI
2010.	92.546.550.521
2011.	96.165.702.561
2012.	93.339.595.670
2013.	94.558.643.796
2014.	87.809.323.064
2015.	91.608.944.438
2016.	93.404.741.315
2017.	97.001.198.986
2018.	105.304.537.957
2019.	111.169.626.142
2020.	106.137.103.817

Izvor: FINA

Iz tablice 4 možemo vidjeti da materijalni troškovi zaista spadaju u najveće troškove s obzirom da su skoro svake godine sve skuplji i skuplji.

3.2 TROŠKOVI OSOBLJA

Plaća ili trošak osoblja je novčana protuvrijednost izvršenog rada (Zakon o radu). Plaća zaposlenika se određuje zakonskim propisima i internim aktima svakog poduzeća. Kada je riječ o troškovima osoblja koje možemo nazvati i troškovima rada, oni označavaju naknade zaposlenicima zajedno sa obveznim doprinosima, porezima i prirezima.

U računovodstvenoj evidenciji troškovi osoblja se dijele na:

- Troškova plaća za rad
- Troškove naknada za plaće
- Troškove doprinosa na plaće i naknade

Troškovi osoblja se evidentiraju kao ukupne obveze za bruto plaću kao i ukupne doprinose na plaću jednog razdoblja. Obveze za bruto plaću jednog razdoblja uključuje obvezu za neto plaću, obvezu za porez na dohodak, prirez te obveze za doprinose iz plaće.

Troškovi osoblja se evidentiraju na ovim kontima:

- Troškovi plaća za rad
- Troškovi naknada plaća
- Troškovi doprinosa na plaće i naknade plaća

Troškovi plaća za rad evidentira iznos bruto plaće radnika za redovan rad prekovremeni rad te dodaci za posebne i otežane radne uvjete. U taj iznos se uključuju i doprinosi iz plaće porezi i prirezi na dohodak.

Troškovi naknadna plaća označava bruto iznos plaće prema propisima radnog i socijalnog prava. Tu naknadu poslodavac isplaćuje na svoj teret radniku a odnosi se na naknadu za blagdane i neradne dane, za korištenje godišnjeg odmora, za bolovanje koje je na teret poslodavca i ostalo.

Troškovi doprinosa na plaće označava one doprinose koje je poslodavac sukladno zakonu o radu dužan obračunavati i uplaćivati na plaće. Ti doprinosi označavaju doprinos za zdravstveno osiguranje u iznosu od 16,5 posto. Valja napomenuti da se taj doprinos ne izuzima iz bruto plaće te on predstavlja trošak poslodavca.

Tablica 4. - Shema obračuna plaće

1	Bruto 1	
2 (3+4)	Ukupno doprinosi iz bruta	20%
3	I. stup mirovinskog osiguranja	15%
4	II. stup mirovinskog osiguranja	5%
5 (1-2)	Dohodak	
6	Osnovni osobni odbitak	
7 (5-6)	Osnovica za porez	
8 (9+10)	Ukupno porez i prirez	
9	Porez	
10	Prirez	
11 (5-8)	Neto plaća	
12	Ukupno doprinosi na bruto	
13	Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,5 %
14 (1+12)	Bruto 2	

Izvor: obrada autora

Bruto plaća u tablici pod rednim brojem 1. je ona plaća koju zaposlenik ugovara i za koju potpisuje ugovor.

Iz bruto plaće poslodavci plaćaju doprinose koje iznose za I. stup mirovinskog osiguranja 15%, a za II. stup mirovinskog osiguranja 5% te se oni zbrajaju kako bismo dobili konačni iznos od 20%.

Od bruto plaće se tada oduzima doprinos za mirovinsko osiguranje te se dobiva dohodak.

Od dohotka se odbija osobni odbitak koji je propisan za samca te se on povećava za svako dijete i uzdržavanu osobu. Kada to izračunamo dolazimo do porezne osnovice.

Osnovica za porez je ona osnovica na koju se plaća porez koji je propisan Zakonom o poreznu na dohotku.

Kada izračunamo porez na dohodak njemu pribrojavamo prirez koji se razlikuje za svaku općinu (npr. Grad Zagreb ima prirez 18% dok Split ima prirez 12%).

Neto plaća je ona plaća koju poslodavac isplaćuje zaposleniku na temelju njegovog rada na tekući račun svakog mjeseca do 15-tog u mjesecu. Dobiva se tako da se od dohotka oduzme porez i prirez.

Poslodavac je još obvezan plaćati doprinos za zdravstveno osiguranje u iznosu od 16,5% te se tako taj iznos zbroji na bruto 1 i poslodavac dobiva iznos troška jednog zaposlenika.

Tablica 5. - Osobni odbitak

OSOBNI ODBITAK	
2.500,00 kn	2017. godina
3.000,00 kn	2018. godina
3.800,00 kn	2019. godina
4.000,00 kn	2020. – 2022. godina

Izvor: obrada autora

Tablica 6. - Porezni razredi za stope poreza

POREZNI RAZREDI ZA STOPE POREZNA	
24 % osnovica do 17.500,00 kuna	2017. – 2020. godina
36 % osnovica za više od 17.500,00 kuna	
24 % osnovica do 2.322,65 eura	2023. godina
36 % osnovica za više od 2.322,65 eura	

Izvor: obrada autora

Najveća promjena se dogodila za plaće nakon siječnja 2017. godine kada je osnovica za osobni odbitak iznosila 2.500,00 kuna, ali porezne stope su se izmijenile i to tako da su se računale po stopi od 24% i 36% umjesto dotadašnjih 12%, 25% te 40%.

Tablica 7: Doprinosi za zdravstveno osiguranje

DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	
15 %	2017. godina
16,5 %	2019. – 2023. godina

Izvor: obrada autora

Uz doprinose za zdravstveno osiguranje 2017. godine poslodavci su još plaćali i doprinos za slučaj ozljede u iznosu od 0,5% te doprinos za zapošljavanje u iznosu od 1,7%.

2019. godine se dogodila promjena za poslodavca i to za doprinos za zdravstveno osiguranje koje je iznosilo 16,5%, a doprinos za slučaj ozljede kao i doprinos za zapošljavanje se ukinuo.

Tablica 8. - Shema troškova osoblja trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine

GODINA	TROŠKOVI OSOBLJA
2010.	7.791.767.055
2011.	7.604.580.018
2012.	7.188.316.155
2013.	7.148.321.669
2014.	7.311.994.184
2015.	7.424.205.974
2016.	7.690.169.895
2017.	7.996.157.019
2018.	8.724.222.633
2019.	9.261.128.670
2020.	9.122.532.251

Izvor: FINA

Iz tablice možemo zaključiti da su troškovi osoblja jedan od najvećih troškova trgovina na veliko.

3.3 AMORTIZACIJA

Amortizacija je jedan od ključnih financijskih pojmove koji se koristi u poslovnom svijetu. Amortizacija je proces raspodjele troškova imovine kroz vremensko razdoblje. Amortizacija je važna jer smanjuje vrijednost imovine tijekom njezinog korisnog vijeka i tako odražava stvarnu vrijednost imovine.

U Republici Hrvatskoj, amortizacija se regulira Zakonom o porezu na dobit, Pravilniku o porezu na dobit te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja 5 za nematerijalnu imovinu te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja 6 za materijalnu imovinu.

Amortizacija je jedna od računovodstvenih stavaka koja uvećava dobit ili umanjuju gubitak. Amortizaciju možemo definirati kao postepeno trošenje imovine društva i to

dugotrajne imovine, odnosno kao raspored dugotrajne imovine tijekom vijeka kojim se upotrebljava.

Obračun amortizacije se radi na kraju svake poslovne godine te tada se treba držati odredba Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kao i poreznih propisa.

Prema Zakonu o računovodstvu (NN, 109/07. i 54/13.), poduzetnik je obvezan sastaviti godišnje financijske izvještaje prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja.

Prema Zakonu o porezu na dobit godišnje amortizacijske stope iznose:

Tablica 9. - Godišnje stope amortizacije

GODIŠNJE AMORTIZACIJSKE STOPE		
AMORTIZACIJSKA SKUPINA	AMORTIZACIJSKI VIJEK	STOPA AMORTIZACIJE
građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	20 godina	5%
osnovno stado, osobni automobili	5 godina	20%
nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim za osobne automobile te za mehanizaciju	4 godina	25%
računala, računalna oprema i programe, mobilne telefone i opremu za računalne mreže	2 godina	50%
stala nespomenuta imovina	10 godina	10%

Izvor: obrada autora prema Zakonu o porezu na dobit

Iznos amortizacije se razlikuje od toga šta se amortizira, ali samo dugotrajna imovina podliježe amortizaciji, nikako kratkotrajna. Iznos umanjenja amortizacije isključivo

ovisi o amortizacijskoj stopi te trajanju amortizacijske skupine kojoj pripada. Također, amortizacija započinje onda kada je imovina spremna za upotrebu.

Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja postoji više vrsta metode amortizacije, a to su:

- Linearna ili proporcionalna metoda
- Degresivna metoda
- Progresivna metoda

Linearna metoda ili proporcionalna metoda se smatra najjednostavnijom i najčešće korištenom amortizacijom gdje su iznosi amortizacije jednaki tijekom vijeka upotrebe. Linearna metoda amortizacije se računa tako da se izračuna godišnja stopa amortizacije na način da se 100 podijeli sa vijekom imovine.

Stopa amortizacije = $100 / \text{vijek imovine}$

Degresivna metoda amortizacije je rezultat smanjenja iznosa amortizacije tijekom vijeka upotrebe. Odnosno iznos amortizacije u početku je veći te se tokom godina amortiziranja isti smanjuje. Tako je kod te metode iznos amortizacije u prvoj godini najveći, a u zadnjoj najmanji. Ova metoda se koristi onda kada se imovina više koristi na početku vijeka upotrebe te se intenzitet smanjuje tokom vijeka potrebe.

Progresivna metoda amortizacije je obrnuta amortizacija od degresivne što znači da je iznos amortizacije u prvoj godini najmanji dok je u zadnjoj najveći.

Tablica 10. - Iznos amortizacije trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010. godine do 2020. godine

GODINA	AMORTIZACIJA
2010.	2.375.600.007
2011.	2.131.550.888
2012.	1.934.047.367
2013.	1.847.556.444
2014.	1.690.552.567
2015.	1.662.940.077
2016.	1.683.059.398
2017.	1.758.128.508
2018.	1.950.397.580
2019.	2.413.563.123
2020.	2.383.782.062

Izvor: FINA

4. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASHODA

Hrvatski standard financijskog izvještavanja (HSFI) označava da su rashodi smanjenje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u vidu odljeva, smanjenja imovine ili nastanka obveza što ima za rezultat smanjenje kapitala (NN 86/2015).

Rashodima se smatraju samo oni koji imaju za posljedicu povećanje obaveza te smanjenja imovine budućih ekonomskih koristi dokle god se mogu mjeriti. Rashodi su također širi pojam od troškova, a priznaju se u visini nabavne vrijednosti robe i to u trenutku isporuke, a cilj im je kada se suoče sa prihodima da se utvrdi rezultat poslovanja poduzeća u određenom obračunskom razdoblju.

Rashodi se definiraju kao smanjenje ekonomske koristi kroz određeno obračunsko razdoblje kao smanjenje imovine ili povećanje obveza. Rashodi predstavljaju troškove koji su dospjeli, a oni troškovi koji su nedospjeli postaju rashodi onog trena odnosno u onom obračunskom razdoblju kada se prodaju, daruju ili unište.

Rashode obilježavaju sljedeće karakteristike:

- Rashodi se sučeljavaju s prihodima istog obračunskog razdoblja i sastavni su dio računa dobiti i gubitka,
- Rashodi označavaju smanjenje ekonomske koristi ili povećanje obveza,
- Rashodi smanjuju kapital jer se isti oduzimaju od prihoda što utvrđuje dobit ili gubitak
- Svako povećanje obveza ili smanjenje imovine ne postaje rashod
- Kapital se može smanjiti podjelom dividendi dioničarima

Rashodi po HSFI 16 se dijele na:

- Poslovne rashode i
- Financijske rashode

4.1 DEFINICIJA POSLOVNIH RASHODA

Poslovni rashodi su posljedica poslovne aktivnosti poslovnog subjekta, a nastaju stvaranjem proizvoda i usluge gdje prodajom nastaje prihod.

Poslovni rashodi nastaju kao posljedica troškova nabave prodane robe, troškovi prodanih usluga i proizvoda, troškovi uprave, troškovi prodaje, vrijednosno usklađenje i ostalo.

4.2 PRIZNAVANJE I MJERENJE RASHODA

Kod priznavanja rashoda nužno je pridržavati se sljedećih pravila:

- Rashodi se priznaju prema načelu nastanka, tj. u onom trenu kada su nastali bez obzira da li su stvarno plaćeni
- Rashod se također priznaju prema načelu opreznosti kada je to moguće mada je zabranjeno procjenjivati imovinu i precjenjivati obvezu, jer se na taj način dolazi do povećanja rashoda
- Rashodi se priznaju prema načinu sučeljavanja prihoda i rashoda i to tako da se rashodi povežu sa nastalim prihodima
- Rashodi se priznaju ako se zna da će u budućnosti doći do odljeva ekonomskih koristi preko povećanja obveza ili smanjenja imovine
- Rashodi se priznaju samo ako se njihov iznos može točno izmjeriti

Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka (RDG) kroz smanjenje imovine ili povećanje obveza te kada će smanjiti buduću ekonomsku korist. U računu dobiti i gubitka rashodi se sučeljavaju s prihodima, a troškovi i izdaci koji ne koriste povećanju ekonomske koristi, rashodi će se priznati onda kada nastanu i u razdoblju u kojem su nastali (Šimurina, 2018.).

4.3 POSLOVNI RASHODI TRGOVINA

Poslovni rashodi su troškovi koji se javljaju u okviru poslovanja tvrtke, a nastaju kao posljedica poslovne aktivnosti subjekta. Oni su neophodni za funkcioniranje i rast poduzeća, te su važni faktor u određivanju dobiti i gubitka u poslovanju.

Poslovni rashodi trgovačkih društva dijele se na dvije skupine rashoda:

1. nabavna cijena prodane robe
2. troškovi trgovine kao rashodi poslovanja

Ukupni troškovi nastali tokom poslovne godine su rashodi istog razdoblja i oni se sučeljavaju sa prihodima od prodaje robe tj. iz razlike u cijeni koja je nastala kao razlika između prodajne i nabave cijene.

Nabavna cijena prodane robe odnosno trošak nabave podrazumijeva kupovnu cijenu robe kojoj zbrajamo ovisne troškove nabave (npr. Prijevoz, osiguranje), uvozne pristojbe i carinu.

Troškovi trgovine kao rashodi poslovanja je trošak trgovine nastao u poslovnoj godini.

Rashodi poslovanja se nadoknađuju kada se roba proda te tako nastaje razlika u cijeni odnosno razlika između nabavne cijene i prodajne cijene

4.4 FINANCIJSKI RASHODI

Financijski rashodi su posljedica korištenja tuđeg izvora imovine te se on još naziva i trošak posudbe. U financijske rashode spadaju kamate i ostali troškovi koji proizlaze iz posudbe sredstava. Može se reći da su to naknade koje se plaćaju kao kamate na zajmove i kredite, negativne tečajne razlike, redovite i zatezne kamate i ostalo.

Financijski rashodi nastaju kao rashodi i samim time se i priznaju kao takvi u onom razdoblju u kojem su i nastali.

5. MEĐUOVISNOT POREZA NA DOBIT I POSLOVNIH RSHODA

Istraživanje se temelji na postavljenoj hipotezi koja glasi da postoji međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda poduzeća. Predmet istraživanja jesu poduzeća iz djelatnosti trgovine na veliko, osim prodaje motornih vozila. Razdoblje analize je od 2010. godine do 2021. godine (n = 12 godina).

Tablica 11. - Vrijednosti poreza na dobit rashoda poslovanja u trgovini na veliko od 2010. godine do 2021. godine

Godina	Materijalni troškovi (MT)	Troškovi osoblja (TO)	Amortizacija (AM)	Porez na dobit (PD)
2010.	92.546.550.521	7.791.767.055	2.375.600.007	742.068.170
2011.	96.165.702.561	7.604.580.018	2.131.550.888	750.828.921
2012.	93.339.595.670	7.188.316.155	1.934.047.367	546.931.036
2013.	94.558.643.796	7.148.321.669	1.847.556.444	580.200.626
2014.	87.809.323.064	7.311.994.184	1.690.552.567	648.917.560
2015.	91.608.944.438	7.424.205.974	1.662.940.077	806.385.637
2016.	93.404.741.315	7.690.169.895	1.683.059.398	928.427.514
2017.	97.001.198.986	7.996.157.019	1.758.128.508	898.557.997
2018.	105.304.537.957	8.724.222.633	1.950.397.580	1.069.034.467
2019.	111.169.626.142	9.261.128.670	2.413.563.123	1.168.657.055
2020.	106.137.103.817	9.122.532.251	2.383.782.062	1.094.758.714
2021	120.894.470.967	9.567.368.352	2.484.827.959	1.437.427.085

Izvor: FINA

Materijalni troškovi su se u promatranom razdoblju od 2010. godine do 2021. godine kretali u rasponu od 87.809.323.064 kuna minimalno do 120.894.470.967 kuna maksimalno. Prosječna vrijednost materijalnih troškova iznosila je 99.161.703.270. Materijalni troškovi su posljednjim godinama analize imali tendenciju rasta te su kroz cijelo razdoblje analize ostvarili pozitivnu međugodišnju stopu rasta od 2,46%.

Troškovi osoblja najviši su bili u posljednjoj godini promatranja kada su iznosili 9.567.368.352, što predstavlja porast za 22,79% u odnosu na baznu 201. godinu. Troškovi su ostvarili pozitivnu međugodišnju stopu rasta od 1,88%. Troškovi osoblja su prosječno iznosili 8.069.230.323 kuna.

Trošak amortizacije kretao se u rasponu od 1.662.940.077 kuna do 2.484.827.959 kuna, odnosno prosječno su iznosili 2.026.333.832 kuna. Od 2010. godine imali su tendenciju pada u odnosu na baznu godinu, međutim u posljednjoj godini promatranja su bili najviše te su ostvarili porast za 4,60% u odnosu na 2010. godinu. Kroz cijelo razdoblje analize troškovi amortizacije su ostvarili pozitivnu međugodišnju stopu rasta 0,41%.

Porez na dobit se kretao u rasponu od 546.931.036 kuna minimalno do 1.437.427.085 kuna maksimalno i u odnosu na ostale promatrane varijable bilježi najveći porast u odnosu na baznu 2010. godinu, 93,71%. Vrijednost poreza na dobit je u razdoblju od 2010. do 2021. ostvarila pozitivnu međugodišnju stopu rasta 6,19%.

Prema podacima prikazanim u tablici 11, može se primijetiti da su sve varijable narasle u posljednjoj godini promatranja u odnosu na baznu 2010. godinu. Na temelju izračuna međugodišnje stope rasta (eng. CAGR) najbrže je rasla varijabla porez na dobit za 6,19%, nadalje, rashodi su isto tako zabilježili pozitivnu međugodišnju stopu rasta; materijalni troškovi 2,46%, troškovi osoblja 1,88% i troškovi amortizacije 0,41%.

Za testiranje postavljene hipoteze koristila se metoda statistička povezanost (korelacija), a stupanj statističke povezanosti utvrdio se izračunom koeficijentom korelacije. Koeficijenti korelacije izražavaju mjeru povezanosti između dvije varijable u jedinicama neovisnima o konkretnim jedinicama mjere u kojima su iskazane vrijednosti varijabli. Postoji više koeficijenata korelacije koji se koriste u različitim

slučajevima. Za potrebe ovog rada s linearnim modelima koristio se Pearsonov koeficijent korelacije.

Pearsonov koeficijent korelacije koristi se u slučajevima kada između varijabli promatranog modela postoji linearna povezanost i neprekidna normalna distribucija. Vrijednost Pearsonovog koeficijenta korelacije kreće se od +1 (savršena pozitivna korelacija) do -1 (savršena negativna korelacija). Predznak koeficijenta nas upućuje na smjer korelacije – da li je pozitivna ili negativna, ali nas ne upućuje na snagu korelacije. Pearsonov koeficijent korelacije bazira se na usporedbi stvarnog utjecaja promatranih varijabli jedne na drugu u odnosu na maksimalni mogući utjecaj dviju varijabli. Označava se malim latiničkim slovom *r*.

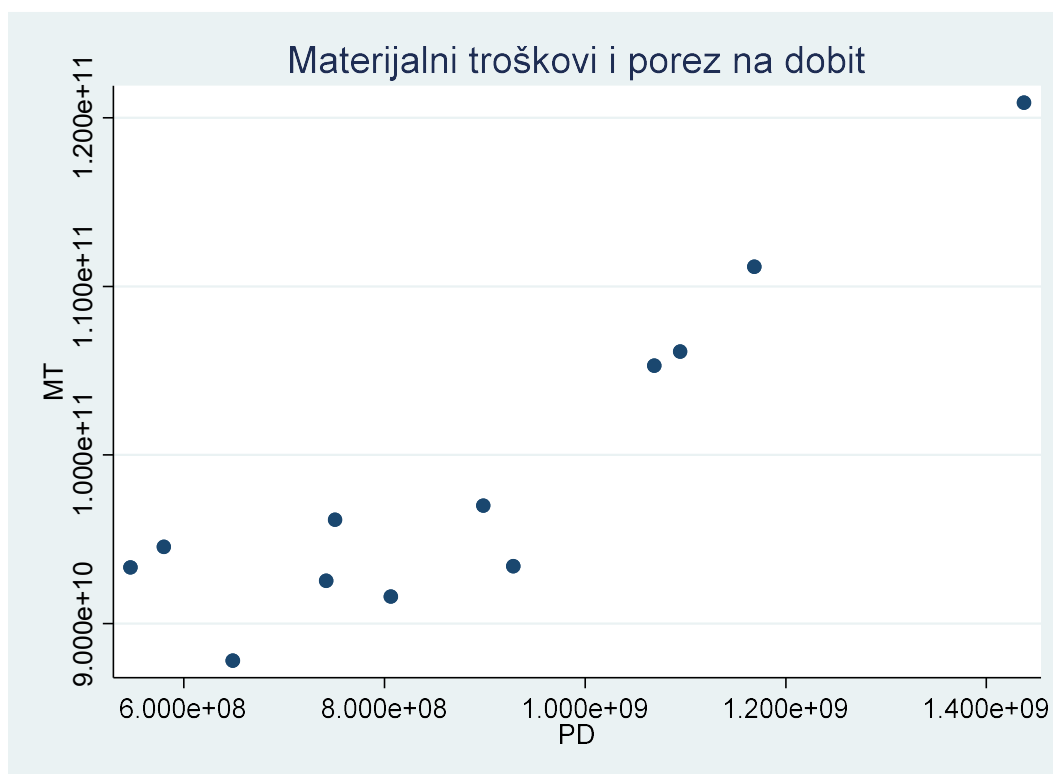
Stupanj jakosti linearne veze (korelacije) okvirno je prezentiran sljedećom tablicom.

Tablica 12. - Tumačenja vrijednosti koeficijenta korelacije (*r*)

$ r $	Jakost veze (korelacije)
0	Odsustvo veze
0 – 0,5	Slaba veza
0,5 – 0,8	Srednje jaka veza
0,8 – 1	Jaka veza
1	Potpuna veza

Izvor: Prilagodba autora prema Dumičić, et al. (2011), Poslovna statistika

Grafikon 1. - Grafički prikaz korelacije materijalnih troškova i poreza na dobit

Izvor: Izrada autorice primjenom programskog paketa STATA

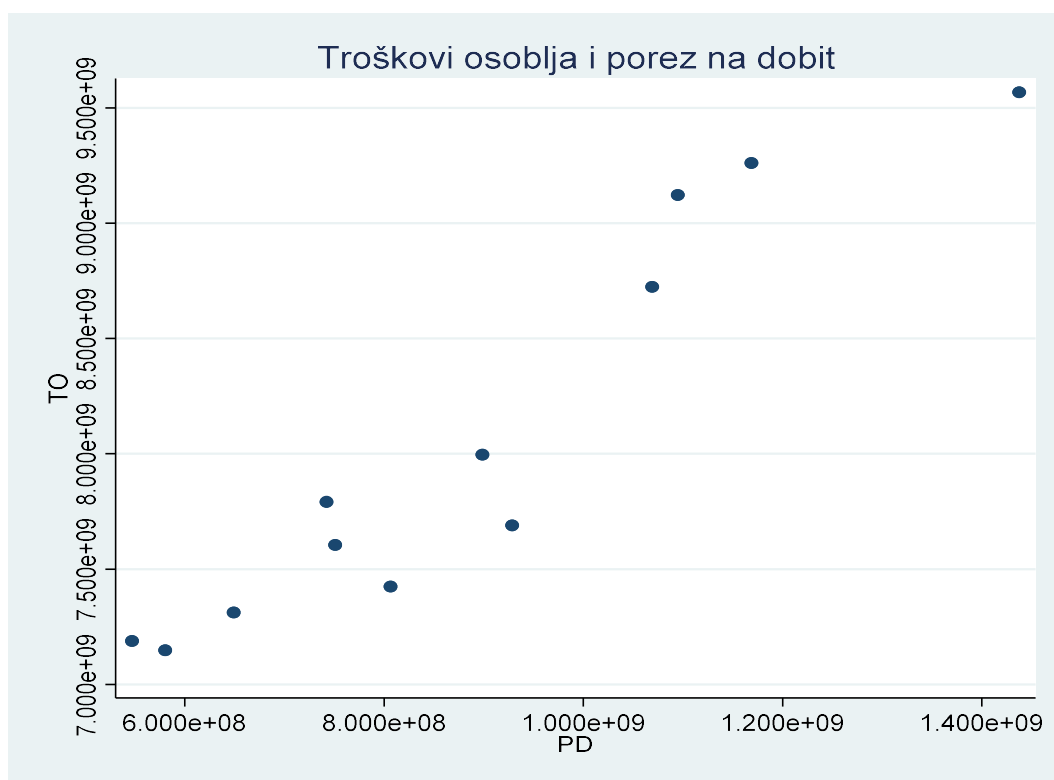
Ako linearnom porastu jedne varijable odgovara linearni porast druge varijable tako da je jedna određena vrijednost jedne varijable uvijek povezana s jednom korespondentnom vrijednošću druge varijable, tada govorimo pozitivnoj korelaciji.

U istraživanju povezanosti poreza na dobit i materijalnih troškova utvrđeno je da je vrijednos $r = 0.9096$ pri razini signifikantnosti od 5%. Dobiveni rezultati ukazuju na jaku i pozitivnu povezanost između varijabli.

$$r = \frac{SS_{XY}}{\sqrt{SS_{XX} * SS_{YY}}} = 0.9096$$

Dobiveni rezultati potvrđuju postavljenu hipotezu međuovisnosti poreza na dobit i rashoda poslovanja u trgovini na veliko.

Grafikon 2. - Grafički prikaz korelacije troškova osoblja i poreza na dobit

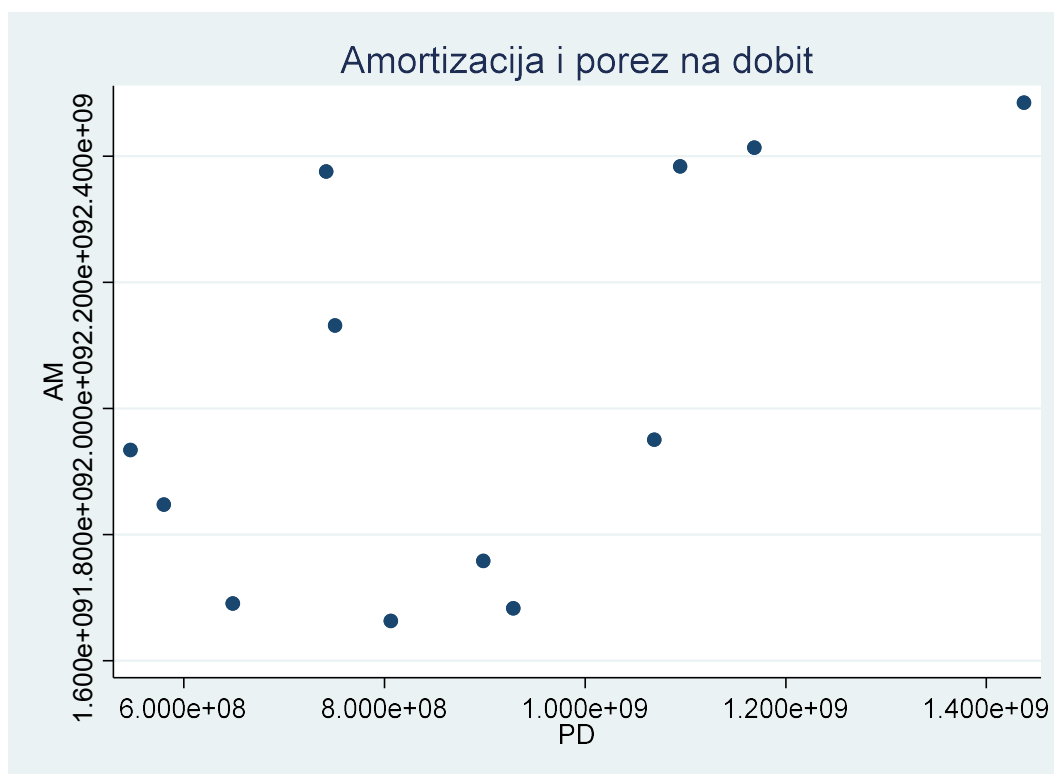
Izvor: Izrada autorice primjenom programskog paketa STATA

U istraživanju povezanosti poreza na dobit i troškova osoblja utvrđeno je da je vrijednost $r = 0.9498$ pri razini signifikantnosti od 5%. Dobiveni rezultati ukazuju na jaku i pozitivnu povezanost između varijabli.

$$r = \frac{SS_{XY}}{\sqrt{SS_{XX} \cdot SS_{YY}}} = 0.9498$$

Dobiveni rezultati potvrđuju postavljenu hipotezu međuovisnosti poreza na dobit i rashoda poslovanja u trgovini na veliko.

Grafikon 3. - Grafički prikaz korelacije amortizacije i poreza na dobit

Izvor: Izrada autorice primjenom programskog paketa STATA

U istraživanju povezanosti poreza na dobit i troškova amortizacije utvrđeno je da je vrijednost $r = 0.5798$ pri razini signifikantnosti od 5%. Dobiveni rezultati ukazuju na srednje jaku i pozitivnu povezanost između varijabli.

$$r = \frac{SS_{XY}}{\sqrt{SS_{XX} * SS_{YY}}} = 0.5798$$

Dobiveni rezultati potvrđuju postavljenu hipotezu međuovisnosti poreza na dobit i rashoda poslovanja u trgovini na veliko.

6. ZAKLJUČAK

Da bi se objasnila međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda trgovina na veliko obradili su se pojmovi porez na dobit, poslovni rashodi, amortizacija, troškovi plaća te materijalni troškovi.

Porez na dobit je dio poreza koji su trgovačka društva obvezna davati državi te je on također drugi po redu važan izravni porez. Pojavio se pojavom društva kapitala sredinom 19. stoljeća. Uveden je u 20. stoljeću te se on još smatra i "proizvodom" 20. stoljeća, a reguliran je Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom o porezu na dobit.

U financijskom računovodstvu troškovi se vode i evidentiraju prema prirodnim vrstama, a dijeli na materijalne troškove, troškove osoblja te trošak amortizacije. Veći pojma od troškova su poslovni rashodi, a oni nastaju kao posljedica troškova nabave prodane robe, troškovi prodanih usluga i proizvoda, troškovi uprave, troškovi prodaje, vrijednosno usklađenje i ostalo.

Istraživanje koje bi objasnilo međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda se temelji na postavljenoj hipotezi koja glasi da postoji međuovisnost poreza na dobit i rashoda poduzeća. Predmet istraživanja su poduzeća iz djelatnosti trgovine na veliko, osim prodaje motornih vozila, a razdoblje analize je od 2010. godine do 2021.

Prema prikazanim podacima može se vidjeti da su sve varijable narasle u posljednjoj godini promatranja u odnosu na baznu 2010. godinu. Na temelju izračuna međugodišnje stope rasta (eng. CAGR) najbrže je rasla varijabla porez na dobit za 6,19%. Nadalje, rashodi su isto tako zabilježili pozitivnu međugodišnju stopu rasta; materijalni troškovi 2,46%, troškovi osoblja 1,88% i troškovi amortizacije 0,41%.

7. IZJAVA AUTORA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Petra Pogledić

Matični broj studenta: 0067488860

Naslov rada: Međuovisnost poreza na dobit i poslovnih rashoda trgovina na veliko

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

28. travanj 2023. godine

8. POPIS LITERATURE

Jelčić, B. (2001). Javne financije. Zagreb: RRiF

Šimurina N., Dražić Lutilsky I., Barbić D., Dragija Kostić M. (2018) *Osnove porezne pismenosti*. Zagreb: Narodne novine

Gulin D., Vašiček V., Dražić Lutilsky I., Perčević H., Hladnika M., Dragija Kostić M., (2018.) *Računovodstvo II – evidentiranje poslovnih procesa*: Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Dražić Lutilsky I., Dragija M., Primorac M., Šimović H.,(2015.) *Računovodstvo poreza*: Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

Jelčić B., Lončarić-Horvat O., Šimović J., Arbutina H., Mijatović N., (2008.) *Financijsko pravo i financijska znanost*; Narodne novine

Dumičić et al. (2011). *Poslovna statistika*, Element d.o.o., Zagreb

8.1 INTERNETSKI IZVORI

Zakon o porezu na dobit

- NN 117/2004 - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_12_177_3067.html
- NN 115/2016 - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2527.html
- NN 121/2019 - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_121_2382.html
- NN 114/2022 - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_10_114_1679.html

Zakon o trgovačkim društvima

- NN 114/2022 - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_10_114_1712.html

Ministarstvo financija, Porezna uprava

- Preuzeto s https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx

9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Tablica 1. - Stope poreza na dobit trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u Republici Hrvatskoj.....	8
Tablica 2. - Shema poreza na dobit trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine	9
Tablica 3. - Shema materijalnih troškova trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine	17
Tablica 4. - Shema obračuna plaće	19
Tablica 5. - Osobni odbitak.....	20
Tablica 6. - Porezni razredi za stope poreza	21
Tablica 7: Doprinosi za zdravstveno osiguranje	21
Tablica 8. - Shema troškova osoblja trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010.do 2020.godine	22
Tablica 9. - Godišnje stope amortizacije	23
Tablica 10. - Iznos amortizacije trgovina na veliko osim popravka motora, vozila i motocikla u razdoblju od 2010. godine do 2020. godine.....	25
Tablica 11. - Vrijednosti poreza na dobit rashoda poslovanja u trgovini na veliko od 2010. godine do 2021. godine	29
Tablica 12. - Tumačenja vrijednosti koeficijenta korelacije (r).....	31
Grafikon 1. - Grafički prikaz korelacije materijalnih troškova i poreza na dobit.....	32
Grafikon 2. - Grafički prikaz korelacije troškova osoblja i poreza na dobit.....	33
Grafikon 3. - Grafički prikaz korelacije amortizacije i poreza na dobit.....	34

ŽIVOTOPIS

Petra Pogledić

Državljanstvo: hrvatsko Datum rođenja: 31/03/1993 Spol: Žensko Telefonski broj: (+385) 0989442768

E-adresa: ppogledic@gmail.com

Kućna: Matijevička ulica 4, 10000 Zagreb (Hrvatska)

RADNO ISKUSTVO

Administrativna radnica

KBZ Electronic d.o.o. [02/11/2013 – 31/05/2014]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Administrativna radnica

Odvjetnički ured Dejan Španović [17/04/2018 – 30/09/2018]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Voditeljica ureda

TIM 360 d.o.o. [13/11/2018 – 27/11/2018]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Ekonom

Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Zagrebačka [10/01/2019 – 09/01/2020]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Računovodstveni referent - blagajnik

Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Zagrebačka [10/01/2020 – 09/01/2021]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Računovodstveni referent likvidature

Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Zagrebačka [10/01/2022 – Trenutačno]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Pomoćni knjigovođa

A-MORE YACHTS d.o.o. [21/11/2022 – Trenutačno]

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Ekonomist

Ekonomska škola Velika Gorica [2008 – 2011]

Adresa: Ul. kralja S. Tomaševića 21, 10140 Velika Gorica (Hrvatska)

Internetska stranica: <http://ss-ekonomska-velikagorica.skole.hr/>

-

Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet [2011 – 2016]

Adresa: Trg J. G. Kennedyja 6, 10000 Zagreb (Hrvatska)

Internetska stranica: <https://www.efzg.unizg.hr/>

Stručni prvostupnik / stručna prvostupnica ekonomije
Veleučilište Baltazar Zaprešić [2018 – Trenutačno]

Adresa: Vladimira Novaka 23, 10290 Zaprešić(Hrvatska)

Internetska stranica: <https://www.bak.hr/>

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: hrvatski

Drugi jezici:

engleski

SLUŠANJE A2 ČITANJE A2 PISANJE B1

GOVORNA PRODUKCIJA A2 GOVORNA INTERAKCIJA A2

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / Internet / Rad na računalu / Društvene mreže / Komunikacijski programi (Skype Zoom Team Viewer) / Word / Microsoft Excel / Prilagodljivost